

chce koupati, vpustí se dle času svého příchodu do koupele. Koupací vana po použití koupele má se úplně vyprázdniti a kartáčem vyčistiti. Koupání osob různého pohlaví pospolu se zapovídá. Přestoupí-li se tento řád, trestá se majitel lázni pokutou od 10 do 50 zl. Aby v případech náhlých pomoc poskytnuta býti mohla, má stále se chovati v zásobě ocet, hoffmannské kapky a lih parožný, a musí v každé koupací místnosti býti zvonek. Ceny koupelí jest veřejně v lázních vyvěsiti. Každoročně jest lázně úřadem a zdravotním orgánem prohlédnouti a přesvědčiti se, zda se zachovávají tyto předpisy. Nepořádný a neposlušný majitel lázni budiž potrestán. Řád koupací musí stále v lázních a v každé koupelně býti vyvěsen (dvor. dekr. ze dne 19. září 1822 č. 22.466., nař. vlády ze dne 12. října 1822 č. 48.077).

2. Koupání ve veřejných potocích a řekách. Všeobecně platí pro veřejné koupání tyto předpisy: Místo pro koupání resp. pro plování musí po předcházejících komisionálních ohledáních úřady za způsobilé ku koupání se uznati; v hlubokých vodách a na hlubokých místech mohou se ku koupání připustiti toliko osoby, které umějí plovati; každý koupající má se opatřiti vhodným koupacím oblekem. Oddělení pohlaví má se státi buď dle místa nebo dle času. Děti smí se koupati toliko v průvodu dospělých a toliko na mělkých místech. Ve větších obcích stávají lidové lázně, které obcí jsou zřízeny a jako ústav obecní se spravují; do nich opustí se bezplatně, nebo za malý poplatek každý, kdo nemá nějakou nemoc odpor vzbuzující, nebo nějakou podobnou chybu. Tyto lidové lázně, které pravidelně z jednoho velikého koupadla sestávají, jest podrobiti ještě přísnější dohlídce, zvláště v té příčině, aby udržen byl veřejný pokoj a pořádek.

II. Ustanovení trestní.

Kdo koupe se ve veřejných vodách mimo místa úřadem vykázaná anebo proti zákazu úřadem vydanému, dopouští se přestupku proti bezpečnosti života, který se trestá vězením od 3 dnů do 1 měsíce (§ 338 tr. z.; § 603 voj. tr. z.).

Osnova nového trestního zákona přijala totéž ustanovení (§ 480). Delikt tento trestá se jako přestupek proti veřejné mravopočestnosti, jedná-li kdo proti předpisům vydaným v zájmu veřejné mravopočestnosti (§ 466 osnovy), jakož i koupe-li se kdo bez řádného oděvu veřejně způsobem pohoršení vzbuzujícím. (Trest vězení až do 1 týdnu nebo na penězích až do 40 zl.) (§ 467 osnovy).

Koupě na úvěr.

I. Pojem.

§ 1063 o. o. z. ustanovuje: »Odevzdá-li prodavač kupci věc, aniž by cenu trhovou od toho obdržel, jest věc na úvěr prodána a vlastnictví této přechází ihned na kupce«. Charakteristickým znakem tu jest tudíž odevzdání předmětu smlouvy trhově bez současného obdržení ceny trhově, jejíž zaplacení pozdější době vyhrazeno jest. Má-li to býti koupě na úvěr, dlužno, by strany tomu chtěly, by odevzdání předmětu a zaplacení ceny trhově současně se nestalo. Vůle k tomu se nesoucí musí buď výslovně neb činy konkludentními na jevo dána býti. Při obchodech dlužno obzvláště zaslání zboží za mlčky učiněné prohlášení vůle uzavřítí smlouvu trhovou na úvěr v těch případech pokládati, kde koupě na úvěr jest obchodním zvykem. Někteří spisovatelé považují za koupě na úvěr i ten případ, když odevzdání předmětu tržního a zaplacení tržní ceny beze

srovnalé vůle stran současně se nestane, tedy na př. když prodatel mylně se domnívaje, že tržní cena za předmět již jest zaplacená, tento odevzdá, neb když kupec zboží, jež mu bylo zasláno s podmínkou, že cenu trhovou ihned zašle, toto si podrží, aniž by cenu trhovou zaplatil. Dle toho, platí-li se cena trhová na jednu neb ve více splátkách, rozeznáváme obyčejnou koupí na úvěr od koupě na splátky. Tato poslední stala se pro svou národohospodářskou důležitost předmětem zvláštního zákonného upravení.

II. Při koupí na úvěr přechází ihned vlastnictví z prodatele na kupce. Prodátel má po odevzdání předmětu tržního pouze obligační nárok na cenu trhovou proti kupci. Při tomto právním postavení jest prodátel vysazen nebezpečí, že nepoctivý kupec předmět tržní ihned platně dále scizí neb dále zastaví a výtěžek nebo zápůjčku k jiným účelům než ku zaplacení ceny trhové vynaloží, aneb že on v konkursu kupce, přes to, že předmět prodaný zde ještě jest, se svou pohledávkou ceny trhové pouze do III. třídy věřitelů konkursních bude zařaden. By se předešlo tomuto nebezpečí, užívá se zhusta toho prostředku, že si prodátel vlastnictví ku předmětu prodanému až do úplného zaplacení ceny trhové vyhradí (*pactum reservati dominii*). Tato výhrada umožňuje jemu, pokud to neodporuje předpisům § 367 a 456 o. o. z. v případě nezaplacení ceny trhové předmět prodaný vindikovati, excindovati (vybaviti), aneb v konkursu za jeho vyloučení z konkursního inventáře žádati.

Přípustnost *pacti reservati dominii* jest sporná. Proti přípustnosti uvádí se, že dle § 1063 o. o. z. při koupí na úvěr vlastnictví na kupce nutně přejíti musí, že § 1067 o. o. z. mezi vedlejšími při trhu přípustnými úmluvami *pactum reservati dominii* neuvádí a že toto konečně jest obejitím vedlejších úmluv při smlouvě zástavní v § 1371 a 1372 o. o. z. zakázaných. Pro přípustnost *pacti reservati dominii* se uvádí, že výhrada vlastnictví není ani v zákoně zakázána ani za právně bezúčinnou prohlášena, a že vedlejší úmluvy v § 1067 o. o. z. vypočtené nejsou jedině možnými, (rozh. nejv. s. ze dne 1. dubna 1880 č. 3450, sb. »Gl. U.« č. 7917, ze dne 10. května 1882 č. 3687 sb. »Gl. U.« č. 8980, ze dne 12. prosince 1888 č. 13.481 sb. »Gl. U.« č. 12.477).

K trhu na úvěr pojí se další sporná processní otázka, zda prodátel v případě zažalování ceny trhové má dokázati, že trh na úvěr byl uzavřen a že cena trhová při odevzdání zaplacená nebyla, aneb má-li kupec dokázati, že cena trhová již zaplacená jest. Pro průvodní břemeno prodatele vyslovuje se: Stubenrauch sv. II. pozn. 3. k § 1063, Pratobevera a Nippel; rozhodnutí nejv. s. ze dne 3. října 1866 č. 8077, sb. »Gl. U.« č. 2630; pro průvodní břemeno kupce: Haimerl; rozh. nejv. s. ze dne 25. dubna 1888 č. 3716 sb. »Gl. U.« č. 12160.

III. Trh na úvěr jest v nynější době úvěrního hospodářství vynikajícího významu. Obchodníci a konsumentí kupují na úvěr. Dle povahy jest cena trhová při koupí na úvěr vyšší, než při koupí proti hotovému zaplacení. V podstatě nemělo by však toto zvýšení ceny obvyklé úroky z ceny trhové za dobu od odevzdání předmětu až do zaplacení ceny trhové převyšovati. Tak tomu z pravidla jest při koupí na úvěr, kterou obchodník uzavírá; jinak však při koupí na úvěr, již uzavírá konsument. Neboť tento nehledě ku pohodlnému kupování na knížku u obchodníků s potravinami, jen proto na úvěr kupuje, poněvadž nemůže ihned trhovou cenu zaplatiti. Toto nucené postavení svádí nesvědomitého prodatele k vyděračnému,

lichvářskému zvýšení ceny trhové. Moderní zákonodárství, jež na sociální zlořády ohled béře, mělo by tudíž i ke koupi na úvěr pozornost svoji obrátiti. V přítomné době poskytuje ochranu proti lichvářské koupi na úvěr zák. ze dne 28. května 1881 č. 47 ř. z. Zákon tento vztahuje se totiž na veškerá právní jednání, jimiž se úvěr poskytuje, jsou tudíž zahrnuty i případy kreditování ceny trhové. Ve smyslu toho nalezl i kassační soud v násl. ze dne 16. listopadu 1885 č. 846: Je-li zjištěno, že obžalovaný poškozenému obilí na úvěr prodal a si při tom při uvěřování ceny trhové přílišné výhody majetkové vymínil, po případě cenu trhovou ve ve výši cenu tržní nepoměrně převyšující určil, a je-li toto jednání způsobilé pro bezměrnost výhod majetkových, hospodářskou zkázu kupce přivoditi, pak nesluší za to míti, že by subsumování této okolnosti pod pojem přečinu dle toho zákona bylo mylným užitím zákona.

Osnova nového trestního zákona obsahuje ustanovení proti lichvě při úvěrných jednáních, tudíž i při koupi na úvěr v §§ 313 a násl. vládní předlohy.

Krádež.

I. Pojem.

Krádeže dopouští se, kdo ku svému prospěchu cizí, movitou věc z držení jiného, bez jeho přivolení odejme. Předmět krádeže tvoří věc cizí t. j. pachateli nenáležící a věc movitá, ať jest vlastnictvím jiné osoby anebo jen přivlastňovacímu právu téže podrobena. Proto není krádeží odcizení vlastní zastavené věci z držení zástavního věřitele (pl. násl. kas. dvor. ze dne 20. dubna 1876 č. 112). Čin záleží tedy ve vzetí věci z držení jiného. Držením ve smyslu trestním, obvyklému názoru odpovídajícím rozumíme, možnost s věcí skutečně nakládati spojenou s vůlí tuto možnost uskutečniti. Pozbývá se tudíž toto držení, nehledě ku dobrovolnému se vzdání jeho držitele jen tím, že skutečná podmínka jeho držení odpadne, ať se to stane fysickou nemožností s věcí nakládati, nebo vůlí jiného majitele mezi dosavadního držitele a věc vstoupivší, což buď svépomocí nebo soudním řízením státi se může (násl. ze dne 4. března 1881 sb. č. 317). Proto cestující, který ze zapomětlivosti své věci ve voze železničním zanechá, neztrácí, ví-li dobře, kde věci zapomněl, jejich držení, již pouhým zapomenutím (násl. ze dne 13. listopadu 1886 sb. č. 985).

Slovy »ku svému prospěchu« naznačuje zákon onen prospěch, který v tom spočívá, že zloděj cizí věc bez úplaty na sebe převádí nebo jinému ji přenechá. Úmysl zloděje musí směřovati k tomu, aby věc pro vždy vlastníkovu odňal a aby ve příčině této věci sobě nebo jiným vykonávání veškerých práv vlastníkovu na základě jeho vlastnického práva náležejících opatřil (pl. násl. ze dne 17. dubna 1890 sb. č. 1316). Úmysl věci pouze používati, nezakládá tudíž podstatu úmyslu zlodějského právě tak, jako ne úmysl odniti věc pouze za tím účelem, aby zadržováním její, jakožto zástavy věřitel snáze došel zaplacení pohledávky proti držiteli věci jemu příslušící (pl. násl. ze dne 6. listopadu 1879 sb. č. 206). Krádež jest dokonána, jakmile přejde věc z držení dosavadního držitele v držení zlodějovo (násl. kas. dv. ze dne 3. února 1882 sb. č. 413). Aby se věc snad odnesla z místnosti dosavadního majitele, se nevyhledává. Dle okolností může krádež býti dokonána pouhým uschováním věci v blízkosti místa činu, když toto místo, kde věc jest schována, jest snadno přístupno zloději, ale od dosavadního majitele věci toliko náhodou nalezeno býti může (násl. kas. s. 10. března